

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/06169-14
Saksbehandler Anita Henriksen

Utvalg	Møtedato
Fylkeseldrerådet	14.05.2025
Råd for personer med funksjonsnedsettelse i Agder	14.05.2025
Råd for likestilling, inkludering og mangfold i Agder	15.05.2025
Ungdommens fylkesutvalg 2025	15.05.2025
Administrasjonsutvalget	03.06.2025
Fylkesutvalget	03.06.2025
Fylkestinget	17.06.2025

Forslag til endringer i politisk organisering, medvirkningsråd, yrkesopplæringsnemnd og ombud

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

Fylkestinget vedtar følgende:

1. Antall medlemmer i fylkestinget reduseres fra 49 til 45 for neste valgperiode.
2. Antall medlemmer i fylkeseldrerådet reduseres fra ni til sju for neste valgperiode.
3. Antall medlemmer i råd for personer med funksjonsnedsettelse reduseres fra ni til sju for neste valgperiode.
4. Antall medlemmer i ungdommens fylkesutvalg videreføres med 15 i neste valgperiode.
5. Råd for likestilling, inkludering og mangfold oppheves fra og med neste valgperiode.
6. Yrkesopplæringsnemnda reduseres fra elleve til sju medlemmer.
7. Nav-ombudet avsluttes fra og med 1.1.2026.
8. Eldreombudet avsluttes fra og med 1.1.2026.
9. Oppvekstombudet reduseres fra fire til tre stillinger fra og med 1.1.2026.

Vedlegg

Sammendrag

Fylkeskommunedirektøren foreslår endringer i politisk organisering, medvirkningsråd, yrkesopplæringsnemnda og ombud, som et ledd i den økonomiske omstillingen for Agder fylkeskommune.

Saksopplysninger

Fylkestinget vedtok i desember 2024 å redusere budsjettet for Agder fylkeskommune med 46 mill. kroner i 2025. Dette øker til 93 mill. kroner i 2026 og til 144 mill. kroner fra 2027. For å svare ut det politiske vedtaket er det igangsatt en større omstillingsprosess for Agder fylkeskommune.

Prinsippssaken om ny administrativ organisering av Agder fylkeskommune, [sak 9/2025](#), gir tydelige føringer for hvordan den varige innsparingen i fylkesadministrasjonen skal skje: «Omstillingen medfører derfor en vesentlig endring i fylkesadministrasjonens organisering og det skal foretas en relativt stor nedbemanning der antall ansatte skal reduseres med 35–45 ansatte. Tilpassing av bemanningen vil gå frem mot sommeren 2026, og omstilling av organisasjonen vil pågå i hele økonomiplanperioden. Dette tilsier streng prioritering av hvilke tjenester som skal utføres og på hvilket nivå. Vi vil i større grad måtte dreie ressursene mot fylkeskommunens kjerneoppgaver. Ved å gjennomgå lovpålagte oppgaver må vi vurdere forslag til endringer der hvor vi har en høyere dekning eller tjenestegrad enn andre fylkeskommuner».

Fylkeskommunedirektøren ønsker å se på hvordan vi kan tilpasse tjenestenivået til det nivået som loven eller avtaleverket pålegger oss, innenfor flere områder. Noe vil dreie seg om hvordan fylkeskommunedirektøren organiserer arbeidet i fylkesadministrasjonen, noe er avhengig av politiske vedtak. Flere av vurderingene må skje innen sommeren 2026, og på enkelte områder vil eventuell implementering først skje i forbindelse med neste fylkestingsvalg i 2027.

I mandat for delprosess 2 (omstilling og effektivisering av fylkesadministrasjonen) er følgende områder identifisert som mulige innsparingstiltak innenfor politisk organisering, medvirkningsråd og ombud:

1. Redusere antall representanter i fylkestinget
2. Redusere antall medlemmer i medvirkningsrådene til lovpålagt nivå
3. Legge ned ikke lovpålagt råd
4. Redusere antall ombud
5. Frikjøpet til tillitsvalgte justeres i henhold til avtalefestet nivå
6. Frikjøpet til vernetjenesten justeres i henhold til nivået fastsatt i arbeidsmiljøloven

Denne saken vil omhandle punkt 1–4. Punkt 5–6 vil komme til behandling på et senere tidspunkt.

Vurderinger

Forslag om varig innsparing i politisk organisering, medvirkningsråd og ombud

Redusere antall medlemmer i fylkestinget

Fylkestinget i Agder fylkeskommune har siden sammenslåingen i 2020 hatt 49 medlemmer. Kommunelovens bestemmelser krever minimum 43 medlemmer i fylkestinget for en fylkeskommune med Agders innbyggertall. Antallet medlemmer ble satt høyere enn lovens krav, for å sikre at det ble en bred deltakelse fra hele Agder i oppstarten av den

sammenslåtte fylkeskommunen. I lys av innsparingsbehovene, samt at fylkeskommunen og de demokratiske prosesser har funnet en stabil og funksjonell form, mener fylkeskommunedirektøren at det kan være tid for å vurdere noen mindre justeringer. Fylkeskommunedirektøren foreslår at fylkestinget reduseres fra 49 til 45 medlemmer, en reduksjon på fire medlemmer.

Til sammenlikning har Rogaland 47 medlemmer, Buskerud 47 medlemmer, Østfold 43 medlemmer og Vestfold 41 medlemmer i sine fylkesting.

Fylkesutvalget

Fylkesutvalget har i dag 15 medlemmer. Fordelen med å ha så mange medlemmer i fylkesutvalget er at det sikrer at flere partier er representert i dette sentrale organet. Ulempen er at det er kostbart med så mange medlemmer, samtidig som det begrenser fylkesutvalgets funksjon som et operativt arbeidsutvalg for fylkestinget.

Fylkeskommunedirektøren foreslår at fylkesutvalget reduseres fra 15 til elleve medlemmer. Reduksjonen vil gi en betydelig innsparing i forbindelse med godtgjøring og administrative kostnader. Dersom fylkesutvalgets medlemmer reduseres, bør samtidig antall ansattrepresentanter i administrasjonsutvalget reduseres fra fem til fire. Det gir ingen innsparing i seg selv, men følger naturlig av en ev. reduksjon i fylkesutvalget.

Den foreslåtte reduksjonen kan fremdeles gi en god fordeling av verv for fylkestingets 45 medlemmer, for eksempel på denne måten:

- Fylkesutvalget: 11
- Hovedutvalg for samferdsel og mobilitet: 11
- Hovedutvalg for utdanning og folkehelse: 11
- Hovedutvalg for næring, kultur og miljø: 11
- Kontrollutvalget: 1

Reduksjonen vil gi en årlig innsparing på til sammen 1,6 mill. kroner:

- Fast godtgjøring: 700 000 kroner
- Møtegodtgjøring: 300 000 kroner
- Tapt arbeidsfortjeneste: 300 000 kroner
- Oppholdsutgifter: 100 000 kroner
- Reiseutgifter/konferanser osv.: 200 000 kroner

Fylkestinget har vedtatt en reduksjon på 1,7 mill. kroner til fylkestinget fra 2025. De foreslåtte endringene i denne saken kommer i tillegg til dette, og vil ikke tre i kraft før etter neste valg. Det er ønskelig å se på rutiner for bruk av vara og digitale møter som en del av effektiviseringsprosessen.

Redusere omfanget av medvirkningsråd

Agder fylkeskommune har i dag tre lovpålagte medvirkningsråd: Fylkeseldrerådet, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdommens fylkesutvalg (UFU).

Fylkeskommunen har i tillegg et ikke lovpålagt medvirkningsråd for likestilling, inkludering og mangfold (LIM-rådet). Ungdommens fylkesutvalg har 15 medlemmer og de øvrige rådene har ni medlemmer hver.

Forslag til endringer:

- Fylkeseldrerådet reduseres fra ni til sju medlemmer
- Råd for personer med funksjonsnedsettelse reduseres fra ni til sju medlemmer
- Ungdommens fylkesutvalg får ingen endring, eller reduseres fra dagens 15 medlemmer etter nærmere vurdering før neste valgperiode
- Råd for likestilling, inkludering og mangfold reduseres fra ni til null medlemmer

LIM-rådet er ikke lovpålagt og foreslås nedlagt som fylkeskommunalt råd, samtidig som arbeidsformen knyttet til medvirkningsarbeid for likestilling, inkludering og mangfold endres. LIM-perspektivene kan i enda større grad ivaretas av de øvrige rådene, samtidig som en kan se på andre alternativer for å sikre god medvirkning innenfor LIM-feltet. Et alternativ kan være et årlig medvirkningsseminar der interesseorganisasjoner innenfor området inviteres sammen med sentrale beslutningstakere fra politikk og administrasjon. Nærmere forslag til form og innhold utarbeides som en del av rulleringen av regional plan for likestilling, inkludering og mangfold som pågår nå.

I både Aust-Agder fylkeskommune og Vest-Agder fylkeskommune hadde medvirkningsrådene sju medlemmer. Administrasjonens erfaring er at rådene fungerte godt med dette antallet.

Dersom UFU videreføres med 15 medlemmer som i dag og øvrige råd reduseres med til sammen 13 medlemmer, vil det gi en årlig innsparing på 400 000 kroner som i dag dekker møtegodtgjøring og tappt arbeidsfortjeneste, samt bevertning og reise.

Total innsparing av de foreslåtte endringer innenfor politisk område vil utgjøre ca. 2 mill. kroner årlig. Samtidig vil en reduksjon i antall medlemmer og råd frigjøre ressurser i administrasjonen, som kan brukes til andre oppgaver.

Kommuneloven § 5-5 sier at «Hvis kommunestyret eller fylkestinget vil endre medlemstallet, må de selv vedta dette innen utgangen av desember i nest siste år av valgperioden. Endringen gjelder fra neste valgperiode». Kommuneloven § 5-6 sier videre at «Medlemmer og varamedlemmer til formannskapet og fylkesutvalget velges for fire år av og blant medlemmene av kommunestyret eller fylkestinget.»

Dette innebærer at antall medlemmer i fylkesting og fylkesutvalg først kan reduseres fra og med ny valgperiode i 2027. Rådene følger samme valgperiode. Endelig vedtak om reduksjon av fylkestingsmedlemmer må fattes innen utgangen av 2026 for å gjelde den nye valgperioden.

Redusere antall medlemmer i yrkesopplæringsnemnda

Yrkesopplæringsnemnda i Agder (y-nemnda) har i dag elleve medlemmer og er satt sammen som følger:

- To medlemmer fra hovedutvalg for utdanning og folkehelse
- To medlemmer fra LO
- Ett medlem fra YS
- Ett medlem fra KS
- Ett medlem fra NHO
- Ett medlem fra Virke
- Ett medlem fra Spekter
- Ett medlem fra en lærerorganisasjon
- Ett medlem som representerer lærlingene/elevorganisasjon

Fylkeskommunedirektøren vurderer at det kan være et innsparingstiltak å redusere antall medlemmer i y-nemnda. Dagens sammensetning sikrer en bred deltakelse fra hele sju organisasjoner i arbeidslivet. Erfaringene fra tidligere er at nemnda fungerer godt også med en mindre bred deltakelse. På denne bakgrunn foreslår fylkeskommunedirektøren at yrkesopplæringsnemnda reduseres fra elleve til sju medlemmer. Hvis forslaget vedtas, vil fylkeskommunedirektøren komme tilbake til fremtidig sammensetning av nemnda i en egen sak. Innsparingen utgjør ca. 60 000 kroner.

Redusere antall ombud i Agder fylkeskommune

Agder fylkeskommune har i dag følgende ombudstjenester:

Fylkeseldreombud i Agder: én ansatt

Nav-ombud: én ansatt

Oppvekstombudet i Agder: fire ansatte

Personvernombud: én ansatt, som deles med Agder kollektivtrafikk (AKT)

Som en del av arbeidet med omstilling og effektivisering, mener fylkeskommunedirektøren at det er behov for å vurdere omfanget av ombudstjenestene i fylkeskommunen. Agder fylkeskommune er i en særstilling når det gjelder omfang og bredde av ombud. Vi er den eneste fylkeskommunen som har egne ombud for eldre og Nav.

I tillegg har vi et høyt ressursnivå på oppvekstombudet satt opp mot sammenlignbare fylkeskommuner. For eksempel har Telemark fylkeskommune to oppvekstombud, Rogaland har tre, Innlandet har tre, Møre og Romsdal har tre og Trøndelag har to. Agder fylkeskommune mottar kun 1 mill. kroner fra staten for å medfinansiere den lovpålagte rollen «mobbeombud», som ivaretas av vår oppvekstombudordning.

Det er ingen tvil om at alle ombudene gjør en viktig og god jobb for å hjelpe mennesker i vanskelige livssituasjoner på Agder. Det viser de årlige årsrapportene til ombudene på en tydelig måte. Samtidig er det viktig at fylkeskommunen prioriterer våre lovpålagte kjerneoppgaver når økonomien nå strammes inn. Det er driften, både tjenesteproduksjonen og systemisk tjenesteutvikling, som har størst effekt på samfunnsoppdraget.

Videre arbeider både fylkeseldreombudet og Nav-ombudet med utfordringer som må løses gjennom nasjonale ordninger og finansieres gjennom statlige midler. Det kan ikke være fylkeskommunens oppgave å løse disse nasjonale utfordringene med egne tiltak for Agder.

Fylkeskommunedirektøren foreslår på denne bakgrunn at endringen for ombudsordningen i Agder fylkeskommune inntreffer fra og med 1.1.2026:

- Oppvekstombudet i Agder reduseres fra fire til tre ansatte
- Nav-ombudet legges ned
- Fylkeseldreombudet legges ned
- Personvernombudet opprettholdes med én ansatt, fortsatt i samarbeid med AKT

Antatt besparelse vil være ca. 3 mill. kroner per år. De tre stillingene som reduseres vil da inngå i den pågående nedbemanningen i fylkesadministrasjonen. De ansatte som eventuelt mister sine oppgaver vil regnes som overtallige, og bli omplassert til annet passende arbeid. Arbeidsgiver skal så langt det er mulig søke å finne en løsning for overtallige medarbeidere i Agder fylkeskommune, for å unngå oppsigelser. Der det ikke finnes andre løsninger kan de ansatte bli oppsagt fra sin stilling. Det skal totalt reduseres med 35–45 ansatte innen sommeren 2026.

Regionplan Agder 2030

Formålet med omstillingsprosessen som helhet er å gjøre Agder fylkeskommune i stand til å løse samfunnsoppdraget på en mer ressurseffektiv måte. Fylkeskommunen skal fortsatt være i stand til å løse sine oppgaver både som myndighetsutøver, demokratisk arena, tjenesteprodusent og samfunnsutvikler. Vi skal levere gode tjenester til innbyggerne og

være en relevant samarbeidspartner, men innenfor stadig strammere økonomiske rammer. I tråd med de politiske signalene til omstillingsarbeidet vil vi ha et særlig forbedrings- og utviklingsfokus på vår tjenesteproduksjon. Prosessen skal sikre en organisering og omstilling som understøtter arbeidet med å utvikle Agder til et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår, i tråd med Regionplan Agder 2030.

Økonomiske konsekvenser

Saken inneholder forslag som til sammen vil gi en årlig innsparing på ca. 5 mill. kroner.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren foreslår effektivisering og innsparing gjennom å redusere antall medlemmer i fylkesting, y-nemd og medvirkningsråd etter ny valgperiode i 2027, og at antall ombud i Agder fylkeskommune reduseres fra sju til fire fra og med 1.1.2026.

Kristiansand, 06.05.2025

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Knut Lindland
fylkesdirektør